

Rione 13 - Trastevere

Trastevere er afledt af den latinske betegnelse transtiberina, der betyder på den anden side af Tiberen.

Befolkningen i Trastevere er naturligvis romere, men de er først og fremmest trasteverini. Og har du brugt de kolde vinteraftener med at tillære dig lidt italiensk, er det måske ikke her, din kunnen skal gøre sin prøve. For mange - specielt den ældre befolkning taler nemlig romanesco, og kan hverken tale eller skrive nutidsitaliensk, selvom de kan læse og forstå det i tiltale. Her siger man "stai mejo?" (har du det bedre) og svarer "sto mejo" (jeg har det bedre).

Den næsten udfordrende lokalpatriotisme og de tidligere lidt ringe levevilkår har givet de stolte trasteverini mange tilnavne, som bl.a. magna ventricelli (maveædere), fordi indmad som hjerter, nyrer, kalkun og hjerne, der i tidligere tider ikke var højt estimeret mad i Rom - og således billig føde, blev nydt med stort velbehag i Trastevere.

De blev også kaldt trasteverini del Fosso de Panonto, som vel kan oversættes med rendestensunger. Udtrykket kommer af Fosso de Panonto, der var et kloakudløb i Tiberen, hvorfra man i strømmen kunne fiske ål og fange vandrotter, hvis skind blev solgt til handskemagerne, mens kødet blev tilsat krydderier og serveret som benløse fugle

Interessen for Trastevere's folkløse har betydet en opblomstring af ristoranti, som det myldrer med i

området langs Via della Lungaretta og Piazza Santa Maria in Trastevere. Mange af disse spisesteder er rene turistfælder, hvor alt er uægte - lige fra lokalernes tilstræbte primitivitet, møbleringens anstrengte simpelhed til de honorarlønnede faste sangere, der lirer gamle og nye viser af, til fornøjelse for turisterne og restauratørens pengepung. Ja, man kan endog nogle steder være så heldig at kunne blive fotograferet sammen med en ægte trasteverino iført romersk rustning.

Heldigvis findes der da stadig - trods al denne lokkemad til ære for turisterne - hyggelige og gode spisesteder, hvor man kan få udsøgt mad uden forstyrrende gøgl, og hvor vinen ikke er battezzato (døbt - fortyndet med vand) og hvor spaghettien hverken har fået for meget eller for lidt, men er al dente.

Ristorante Alle Fratte in Trastevere og Ristorante Fabrizio er to gode bud på ordentlige spisesteder i Trastevere.

Her ved vi, at il padrone selv har været på torvet og købt ind, og l'ostessa selv står i køkkenet og sørger for at den klassiske coda di bue alle vacinara får den korrekte stegetid, og at der bliver tilsat det mål af vin, olie og krydderier, som traditionen kræver. Her har gæsterne selv forstand på mad, og det er værtsfolkets stolthed at kende deres stamgæsters smag.

Når jeg træder ind på min foretrukne madhule i Trastevere, kan jeg være sikker på, at min dejlige ven Giuseppe straks råber "Spaghetti alle Carbonara per il professore", som en hilsen til mig i døråbningen, og at det ude fra Antonio i køkkener lyder "Subito Pebbe".

Det er hans velkomsthilsen, der viser glæden over at jeg kommer igen, og har skrevet om hans lille spisested i

bogen, som naturligvis har sin faste plads på hylden ude i køkkenet.

Pebbe er også lidt af en bandit, for med et glimt i øjet ynder han at fremture med sit evindelige "Moglie giovane e vino vecchio" - ung kone og gammel vin, når han skænker den foretrukne vino rosso for min hustru og jeg.

Vinen har da også en væsentlig betydning for Giuseppe og de fleste andre romere, og en restauratør med respekt for sig selv gør altid sine indkøb i egen person ved besøg i Frascati, Marino eller Velletri, hvor han smager sig frem til netop den vin, som passer til hans kræsne gane.

Og så har vinen givet mange ordsprog. Hvis man for hurtigt kaster sig over den serverede vin, vil det straks lyde "Chi beve due volte, s'affoga", hvilket betyder, at den der drikker to gange vil drukne.

Noget helt særligt i Trastevere er den årlige La Festa de Noantri, der finder sted i juli.

Det er oprindeligt en religiøs fest, der dog har udviklet sig til et lidt mere verdsligt arrangement, hvor alle trasteverini, og en del romere fra andre rioni, deltager i lidt af et brag af en gadefest.

Festlighederne starter med, at Madonna del Carmines, der er en træstatue, bliver afhentet i Sant' Agata og i højtidelig procession bliver båret rundt i Trastevere for til sidst at blive opstillet ved S. Crisogono, hvor hun så er udstillet i de 8 dage, festlighederne varer.

Først i optoget går et stort musikkorps, så følger madonna'en efterfulgt af carmeliterbrødre i hvide scapularer med vokslys i hænderne, derefter en festklædt

skare af børn, også med tændte lys og til sidst kommer så Kristus på korset.

Så går festen i gang med udendørsspisning af helstegt pattegris, boder og mængder af underholdning for at blive afsluttet med et gigantisk festfyrværkeri - efter at madonna'en er blevet båret tilbage til Sant' Agata.

Da de gode trasteverini i sin tid var vældige søfarere, stopper processionen også ved Tiberen, hvor der udkastes en laurbærkrans til ære for omkomne søfolk.

Ved en omtale af Trastevere må vi naturligvis komme ind på den svenske dronning Christina, der abdicerede og konverterede til den katolske tro.

Hun boede nemlig i Palazzo Corsini, hvor hun samlede en litterær kreds, der senere fortsatte som Accademia Arcadia. Christina's overgang til den katolske tro var lidt af en triumf for paven, og det er måske årsagen til, at hun har et æresmonument i form af et tomt sarkofag i Peterskirken.

Også Rafael og Michelangelo har færdedes i Trastevere. Som bekendt havde Rafael en kæreste og model i La Fornarina (bagerpigen), der hed Margherita Luti og boede på hjørnet af Via di S. Dorotea og Via della Scala, hvor hendes hus i dag benyttes af Ristorante Romolo.

Rafael havde en stor udsmykningsopgave i La Farnesia's hovedbygning, hvor han udførte en del fresker. Han havde givet strenge ordrer om, at ingen måtte komme ind os se arbejderne, før de var færdige. Men en dag ville Michelangelo besøge Danielle da Volterra, som var en af hans tidligere elever, der nu arbejdede for Raphael i La Farnesina.

Da Michelangelo trådte ind i Galatheasalen, hvor arbejderne endnu ikke var tilendebragt, var den tom. Michelangelo sprang resolut op på stilladset og med et stykke kul tegnede han i hast et hoved i den stil, der var helt karakteristisk for hans streg.

Dette bemærkede Rafael naturligvis, da han kom tilbage. Men han lod det være, hvilket er årsagen til, at man i dag kan se en "fælles" udsmykning af Michelangelo og Rafael, her i Trastevere.

Den nordlige del af Trastevere kaldes Janiculum. Her ligger Botanisk Have, og her kan man komme højt til vejrs og få en pragtfuld udsigt over Rom.

Så stort set indeholder Trastevere det hele, fra flotte palazzo'er over grønne områder til folkløse og skønne madhuler. Blot kunne vi være foruden den "dyrehavsbakke-stemning", som turistindustrien er skyld i, og som måske kan få os til at foretrække Monti, der på mange måder ligner Trastevere, og hvor beboerne også, som de kære trasteverini, påstår at man er de ægte oprindelige romere.

Smut forbi og drag din egen mening om dette store spørgsmål.

